

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Thevpoli Bened. F. Patric. Veneti,
Academicarum Contemplationum Lib. X**

Piccolomini, Francesco

[Basel], 1590

VD16 ZV 12463

De Animalibus ratione carentibus. Cap. 3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12918

tur tamen animam includere potestate: quatenus non includunt illam cum postrema perfectione, cum partium corporis distinctione, & cum actu secundo; ut conuenit plantis. Insuper, eis conuenit sola vis, quæ formare debet corpus, eoque formato mox uti; non autem ea, quæ ex illa consurgit, & actu format.

De Animalibus ratione carentibus.

CAP. III.

Iumenta, & feræ, quæ infra hominem, & supra plantas collocantur; etiam in facultatum animæ participatione mediæ sunt: in eis enim, ultra virtutem nutriendi communem plantis, etiam vis sentiendi reperitur; altera ex parte, ratione homini conueniente sunt destituta. Insuper; quoniam vis sentiendi, latitudine prædita est; propterea per diuersas suæ latitudinis partes, diuersis animalium gradibus conuenit: inde consurgunt tot animalium formæ, tam variæ eorum naturæ, tam distinctæque perfectiones. Hinc clarior eorum elucescit error; qui ferarum, iumentorumque animas eiusdem esse rationis existimarunt cum animis hominum; manifestè enim Plato distinctas ponit animarum ideas; manifestissimè affirmat mundum esse plenitudinem omnium graduum, vniuersæque latitudinis rerum: non autem esset plenitudo, nisi etiam distantia inter plantas, & hominem, quæ lata est, fuisset.

cumulatissimè omni media formarum varietate referta: carent opinione, ratione, & mente animalia cuncta, infra hominem collocata; nisi eiusmodi vocibus minùs propriè vti velimus: nam caput in eis sentiendi solùm munera explet: non autem opinandi, vel intelligendi. Neque propterea cum Stoicis existimare debemus, iumenta carere vniuerso perturbationum animi genere: immò maximè putandum est, eis esse obnoxia; cùm appetitiones sensuum in eis principatum obtineant, & maximè à cupiditate, irascendiq̃ facultate ducantur: quæ omnium perturbationum sunt fontes. Hoc animalium genus, in sola terra, aqua, & aere, locum habet; propriè tamen, & verè in sola terra requiescit. Hinc nullum datur animal rationis expers, quod in terra aliquando non requiescat. Et quod dicitur de Auicula Dei, quæ semper degat in aere, fabula est: nam eiusmodi auis, in præruptis altissimorum montium aliquando requiescit; quamvis, vt plurimùm, degat in aere. In æthere, & igne, quia cæteris corporeis elementis præstant, & modo eminentiori vitalia sunt; solùm degunt animalia ratione prædita, & ea quidem liberiori, & celeriori. Insuper, in terra, aqua, & aere, gigni possunt animalia ex putri; in æthere, & igne, nequaquam: suprema enim ea corpora, à putredinis labe sunt immunia. Et quamuis Arist. in libro quinto de historia Animalium dicat: in Cypro insula, in fornacibus ærariis, vbi

vbi chalcites lapis ingestus compluribus diebus crematur; bestiolas in medio igne nasci pennatas, paulò muscis grádioribus maiores: quæ per ignem saliant, atque ambulent: emoriq; hoc genus, & illud niuis alumnum; cùm alterum ab igne, alterum à niue dimotum sit: Cùm, inquam, Aristot. hæc proferat, minimè propterea censeo, inter eum, & Platonem esse litem. Nam vel Arist. id dixit ex aliorum relatione, quam in secundo de Gen. animalium cap. 3. non approbavit: inquit enim; Quamobrem ignis nullum animal generat, &c. Nam varia profert Arist. in libris de historia, quæ in aliis non approbat; vt etiam de Pygmæis sentiendum censeo. Accedit, quòd si bestiolæ illæ in igne genitæ concederentur, vt à nonnullis Cypriis fide dignis approbari audiui: dicendum esset, nò ex igne fieri; sed ex humoribus, vel ex terra, vel ex chalcite prodeuntibus excalectis, conuenienti q; temperamento præditi. Non itaque censeo, hac de re Platonem, & Aristotelé dissentire; sed potiùs dissentiunt, loquendo de modo generationis animalium ex putri; quæ gigni censent Platonici, virtute animæ mundi, vel eius elementi, in quo gignuntur: quod minimè asseritur ab Aristotele; qui nec animam mundi, nec elementorum dari existimauit. Demum loquendo de huiusmodi animalibus rationis expertibus; & perpendendo, quid ea sint, ex sententiâ Platonis: quoniam eorum anima à corpore pender, in

materiae vndis inersa est, penitusque est instrumentaria; iure animal, non rectè dicitur anima corpore vtens, vt de homine dicere Plato consuevit; sed animal est conflatum ex anima, & corpore, vt in Epinomide Plato asseruit: ad eò, quòd primum animal est idea; alterum verò est aggregatum ex corpore, & anima: non enim eorum anima, libera est à corpore, quæ mox corpore vtatur; vt ea hominis. Quòd si etiam de iumentis, & feris seruire volumus, & anima sint; id in alia significatione accipi debet, quàm dum de homine loquimur; nam eatenus est verum, quatenus vnumquodque per formam est id, quod est: & ideo in iumentis quoque, & feris consideratur triplex gradus: datur enim leo pro idea, leo pro imitatione ideæ, demum leo corporeus: Aristoteles, reiecto primo, hos duos postremos concedit.

De Homine, an sit sola anima, vel aggregatum ex anima, & corpore, opiniones Variæ.

CAP. IIII.

Venadmodum Lux tenebris, Æternum mortalibus, Dominus seruis præest; ita ferarum, iumentorumque gregi, præstat Homo: & iure quidem; cum solus mentis, & rationis sit particeps; solus religionis, diuini que cultus splendore refulgeat. De quo inter cætera, quæ præclara consideratione digna nobis occurrunt, hoc prin